

Tomasz Kędra
KANCELARIA ADWOKACKA

ADWOKAT TOMASZ KĘDRA

Katowice, 10 maja 2019 r.

OPINIA W SPRAWIE MOŻLIWOŚCI WYRAŻENIA ZGODY PRZEZ PRACODAWCĘ NA NIESTOSOWANIE NORMY ART. 87 § 7 K.P. I POTRĄCENIE NIENALEŻNEGO WYNAGRODZENIA W RATACH

Prezydent Miasta Mysłowice, w piśmie z dnia 30 kwietnia 2019 r., w odpowiedzi na pismo Związku Nauczycielstwa Polskiego w sprawie rozłożenia odliczeń za strajk pracowników oświaty na raty wskazał, że brak jest prawnej możliwości dokonania takiego rozłożenia na raty. Związek Nauczycielstwa Polskiego zwrócił się o wydanie opinii sprawie możliwości wyrażenia zgody przez pracodawcę (szkołę, reprezentowaną przez dyrektora) na niestosowanie w stosunku do nauczycieli normy art. 87 § 7 k.p. i potrącenie nienależnego wynagrodzenia, uzyskanego przez nauczycieli w kwietniu 2019 r., w ratach, z wynagrodzenia za pracę, uzyskiwanego w kolejnych miesiącach.

Opinia niniejsza oparta została na przepisach ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2018 r., poz. 967 ze zm.), ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy (Dz.U. z 2018 r., poz. 917 ze zm.) oraz ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz.U. z 2019 r., poz. 174 ze zm.) w brzmieniu obowiązującym w dniu 12 maja 2019 r.

Zgodnie z normą art. 87 § 7 k.p. z wynagrodzenia za pracę odlicza się, w pełnej wysokości, kwoty wypłacone w poprzednim terminie płatności za okres nieobecności w pracy, za który pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia. Przepis ten stosowany jest powszechnie przez pracodawców w związku ze strajkiem pracowników oświaty, który miał miejsce w kwietniu 2019 r. Choć niektórzy komentatorzy prawa pracy (np. Krzysztof Baran w: Kodeks pracy. Komentarz, Wyd. IV, WKP 2018) podnoszą, że

Kancelaria Adwokacka TOMASZ KĘDRA

ul. Panewnicka 212/7, 40-772 Katowice

tel. +48 605 695 443

email: kancelaria@adwokat-kedra.pl

www.adwokat-kedra.pl

NIP: 954-233-41-62, REGON 241214390

przepis ten powinien być interpretowany wąsko, tzn. ma zastosowanie tylko do sytuacji, w których mamy do czynienia z „okresem nieobecności w pracy, za który pracownik nie zachowuje prawa do wynagrodzenia” i obie te przesłanki muszą ziścić się kumulatywnie (nieobecność w pracy i niezachowanie prawa do wynagrodzenia), a tym samym przepis ten nie powinien mieć zastosowania do strajku (strajk bowiem nie jest nieobecnością w pracy), to jednak Sąd Najwyższy prezentuje raczej stanowisko, że norma ta odnosi się do przypadków nieświadczenia pracy w ogólności, nie zaś jedynie do nieobecności w pracy (por. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1994 r., I PZP 49/94, która odnosiła się właśnie do kwestii wynagrodzenia za okres strajku). Tym samym zastosowanie niniejszego przepisu do wynagrodzenia nauczycieli w przypadku strajku wydaje się nie budzić wątpliwości.

Zgodnie z normą art. 39 ust. 3 Karty Nauczyciela, wynagrodzenie wypłacane jest nauczycielowi miesięcznie z góry w pierwszym dniu miesiąca. Jeżeli pierwszy dzień miesiąca jest dniem ustawowo wolnym od pracy, wynagrodzenie wypłacane jest w dniu następnym. Równocześnie, zgodnie z normą art. 23 ust. 2 ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych, w okresie strajku zorganizowanego zgodnie z przepisami ustawy pracownik zachowuje prawo do świadczeń z ubezpieczenia społecznego oraz uprawnień ze stosunku pracy, z wyjątkiem prawa do wynagrodzenia. Biorąc pod uwagę niniejsze przepisy stwierdzić należy, że nauczyciel, który brał udział w strajku, otrzymał wynagrodzenie za pracę za kwiecień 2019 r. w nieprawidłowej wysokości, bowiem uzyskał wynagrodzenie w góry, które nie powinno było mu częściowo przysługiwać. Staje się on z tego tytułu dłużnikiem szkoły. „Odzyskanie” takiego długu przez pracodawcę (szkołę, reprezentowaną przez dyrektora) może nastąpić w dwojaki sposób.

Po pierwsze pracodawca, na podstawie powołanego wyżej przepisu art. 87 § 7 k.p., w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela, może dokonać w kolejnym terminie płatności wynagrodzenia za pracę (i tylko wówczas) odliczenia, w pełnej wysokości, kwot, których nauczyciel nie powinien był otrzymać z powodu strajku. Pracodawca nie jest przy tym, przy dokonywaniu takiego odliczenia, związany żadnymi limitami kwotowymi ani procentowymi.

Po drugie, jeśli minie jednak najbliższy termin płatności wynagrodzenia za pracę, pracodawca nie traci prawa do odzyskania nienależnie wypłaconego nauczycielowi wynagrodzenia, a jedynie zmienia się podstawa prawna takiego działania. Pracodawca może dochodzić zwrotu tej należności na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu. W szczególności mają tu zastosowanie art. 405, 409 i 410 k.c. (w zw. z art. 300 k.p. w związku z art. 91c ust. 1 Karty Nauczyciela), z których wynika, że ten, kto uzyskał nienależne świadczenie, jest obowiązany do jego zwrotu. Na marginesie przy tym

należy wskazać, że obowiązek ten wygasa, jeżeli ten, kto korzyść uzyskał (nauczyciel), zużył ją w taki sposób, że nie jest już wzbogacony, chyba że powinien był liczyć się z obowiązkiem zwrotu, przy czym zgodnie z powołaną wyżej uchwałą Sądu Najwyższego pracownik otrzymujący wypłatę wynagrodzenia "z góry" powinien liczyć się z obowiązkiem zwrotu wynagrodzenia w każdej sytuacji niewykonywania pracy.

Oczywistym przy tym jest, że w tej drugiej sytuacji pracownik (nauczyciel) może uznać taki dług oraz wyrazić zgodę na dokonanie potrącenia należności z tego tytułu z przyszłego wynagrodzenia za pracę, zgodnie z normą art. 91 § 1 k.p.

Podsumowując, w celu odzyskania od nauczyciela, któremu wypłacono wynagrodzenie za pracę z góry, należności, które nie powinny być mu zostać wypłacone ze względu na udział w strajku, pracodawca może zastosować odliczenie na podstawie art. 87 § 7 k.p., może również nie stosować takiego odliczenia i odzyskać nienależne nauczycielowi kwoty w kolejnych miesiącach, na podstawie przepisów o bezpodstawnym wzbogaceniu.

W związku z powyższym nauczyciel w takim przypadku może, jeszcze przed dokonaniem przez jego pracodawcę odliczenia na podstawie art. 87 § 7 k.p., wystąpić do pracodawcy o niedokonywanie odliczenia w najbliższym terminie płatności, przy równoczesnym uznaniu długu z tego tytułu i wyrażeniu zgody na dokonanie potrącenia nienależnie uzyskanego wynagrodzenia w kolejnych terminach płatności wynagrodzenia za pracę, na zasadach ustalonych przez strony stosunku pracy (np. zwrot w ratach). Pracodawca może wyrazić na powyższe zgodę i decyzja taka nie tylko będzie zgodna z przepisami prawa pracy, ale również nie będzie naruszała ustawy o finansach publicznych, biorąc pod uwagę konieczność zachowania ich dyscypliny, bowiem środki publiczne mogą zostać w tym przypadku w pełni odzyskane, a jedynie ich odzyskanie zostanie rozłożone w czasie. Brak jest zatem podstaw do twierdzenia, że braku odliczenia takiego i równoczesnego rozłożenia należności na raty „prawnie nie można zrobić”.

ADWOKAT
Tomasz Kędra